

kan indskrænke Betragtningen til Fiskeri af Sild og Lax; og naar dernæst spørges, med hvilke Redskaber og hvorledes denne Fangst foregaar, saa skal det ikke siges, at den just falder Fiskerne mægtelig. De maa færdes jævnlig 3 à 4 Mile fra Land paa et Hav, der snart er oprørt med Krags; og overfalder de her af Noer, saa byder den klippesulde Kyst megen Vanskelighed for at naa Land igjen, tilføjs ere de udsatte for at miste deres Redskaber ved den Mængde Fartøjer, der seile til og fra de store Handelspladse i Ost. Endnu er det fornemmelig aabne Vaade, som bruges til Fiskeri.

Til Sildefiskeriet bruges mig bekendt ifkun et Redskab, den saakaldte Manse, et til Hildning, af Bomulds garn, bundet Net, lig vore Nævinger, men med udstrammet Masle kun $\frac{1}{4}$ Lm.; den er 20 Favne lang og ca. 3 Favne dyb, og hver Vaad, som mindst maa have 3 Mandes Besætning, kan føre indtil 54 Garn. Manserne bruges dels til at bundsættes, dels til Bragning (Sildebragning, af at vrage, drive), saaledes at de udgives i en sammenhængende Rænke, der fastgjøres til Vaadens Forke, sendes mere eller mindre under Overfladen, efter som Silden findes at staa høiere eller dybere i Vandet; de følge da med Strømmen og drage Vaaden efter sig uden væsentlig at paavirke af Vinden. Bragningen bruges helst efter Sommerfilden; om Efteraaret og Vinteren sættes Manserne fast, et altid tilbunds, men efter som Silden staaer til, ved en Dræg eller Krabber (Isl. kraka); de udgives under begge Fiskemaader om Aftenen forat drages ved Dagningen. Sommerfilden, den bedste, kaldes ogsaa Bragsild. Fiskeleden er fra mod Juni til Oktober Maanedes Udgang.

Laxefangsten gaar for sig fra Midseldagstid til St. Hansdag; den øvrige Aarets Tid faaes kun nogle faa mindre Lax, sine Steder fangne i Garn, nær Kysten, indtil Vægt 6 P., ellers er Gjennemsnitsvægten for Fangsten ved Kroge 16 P. Det eneste Redskab, der anvendes i den egentlige Fiskeled, er 3 à 4 Lm. lange fortinneede Kroge, som tilligemed en liden Blyvægt befastes til $1\frac{1}{2}$ à 2 Favne lange Løse, disse atter fastgjorte til en c. 32 Fv. lang Linie, „Rænke“ kaldet, hvilken fører 3 til 5 Kroge med en Afstand af 7—8 Favne mellem hver. Over hver Løvs er anbragt et 6 Lm. langt Træskod til at bære Linen op paa Vandets Overflade. Rænken holdes fast i den ene Ende ved en i Bunden nedfuret Krabbe (Kraf) med et 30—80 Fv. langt Loug, Længden læmpet efter Dybden, der sættes paa; under Christiansø fikses paa 50 Favne Vand; man undgaar helst stenet Bund, paa hvilken Krabbehornene have ondt ved at holde fast. Ved Lougets anden Ende sættes en Kob eller Mærke, „Havlobben“, for at gjøre den udfastede Rænkes Begyndelse kjendelig, og et Stykke derfra, omtrent 1 Favn under Vandforpen, for at holde Louget lodret staaende, en mindre Kob, dannet af et Stykke cylinderformet, alenlangt Træ, „Vandkobben“ eller „Vandhunden“ kaldet. Rænken fastbindes mellem de 2 Kobber, omtrent 1 Favn fra den øverste; disse Afstande ere nødvendige af Hensyn til Eggangen og Vølgeslagene. Fiskeriet foregaar om Vinteren indtil 2 og om Sommeren $2\frac{1}{2}$ —3 Mile fra Land; en mere detailleret Beskrivelse af Røgtning m. m. skjønnes her at være overflødig — jfr. ialtfald om dette Fiskeri i det Hele „Nord. Tidsskr. f. Fiskeri“ 2. Aarg. S. 15 flg. — Fiskeleden er fra først i November til sidst i Maj, medens Sildefiskeriet hviler. Laxen fikses sjeldnere med Net, men sine Steder, saaledes ved Leign, fandt jeg det i Gang, og i de sidste Aar er der gjort Forsøg med Drivegarn; mulig at det kan have Fremgang; for Svenskerne siges Bragning efter Lax at lykkes vel. Deimod bliver det mere og mere brugeligt til Krogfiskeled at bruge større Dæksbaade, forsynede med Røier og Røgeindretning, hvilket gjør Fiskerne det muligt at holde Søen længere end med de aabne Vaade, hvori de ikke kunne holde Søen Natten over i den kolde Vintertid, men maa søge Hjemmet. Med Dæksbaadene kunne de ogsaa tage Station nærmest de bedste Fiskepladse, saasom Christiansø, hvor desuden Havn med Indseiling fra begge Sider og Fyr yde dem væsentlige Fordele. Dæksbaadene fremme ikke blot selve Fiskeriets raftere og bedre Drift, men medføre ogsaa den væsentlige Fordel, at Fiskernes Helbred udsættes mindre for Fare, end naar de skulle friste det strenge Liv i aabne Vaade hele Vinteren igjennem.

Dr ved findes af særdeles Godhed ogsaa omkring Bornholm; den kommer hen paa Efteraaret ind under Kysten, talrigst, sigdes det, ved Slaens Udlob Syd paa Landet. Den fanges i Garn, „Sloier“, indtil $\frac{1}{4}$ Mil tilføjs og hugges ogsaa mellem Skjærene med Krøg paa en Stage. Den er ikke Gjenstand for nogen saa regelmæssig Udørsel som Laxen; men sendes dog først, naar Leilighed falder, baade til Lybskland og Kjøbenhavn; det kan ikke betvivles, at dens Fangst vil kunne give en ret klæffelig Indtægt; men den maa staa tilbage for og ændses mindre end den mere værdifulde Lax.

Det er en stor Fordel, som Fiskerne paa Bornholm have i højere Grad, end Fiskere, mig bekendt, noget andet Sted i Landet, at de naabrudt kunne drive 2 indbringerde Fiskerier hele Aaret om, det ene afløsende det andet, til de ovenfor angivne Tider, for Laxen fra Oktober eller November til ind i Mai, for Silden den øvrige Tid. Jeg bellager, at det ikke var mig muligt at erholde saa paalidelige Oplysninger om Udbyttet af disse tvende Fiskerier, at man kan have nogen tilfredsstillende